



Transect-rapport 5798








Linschoten, Vaartkade Noordzijde 23
Gemeente Montfoort (UT)


Archeologisch bureauonderzoek (BO)

transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES



Auteur	
Versie	Versie 1.1
Projectcode	25020035
Datum	25-03-2025
Opdrachtgever	
Uitvoerder	Transect b.v.     ()
Inhoudelijke controle	
Onderzoeksmelding	5736018100
Bevoegde overheid	Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE)
Adviseur bevoegde overheid	Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE)
Status	Nog te beoordelen
Beheer documentatie	Transect, Nieuwegein
Voorblad	De omgeving van het plangebied op het kadastraal minuutplan van 1811-1832 (bron: topotijdreis.nl)

Autorisatie	
Naam	Datum
	28-04-2025

ISSN: 2211-7067

© Transect, Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van [REDACTED] heeft Transect b.v. in maart en april 2025 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Vaartkade Noordzijde 21 en 23 in Linschoten (gemeente Montfoort). Aanleiding voor het onderzoek is het voornemen om een gas-, waterleiding en elektrakabel aan te leggen in verband met de splitsing van de nutsvoorzieningen in het plangebied. De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats op een locatie waar sprake is van een behoudenswaardig archeologisch rijksmonument (kasteel Linschoten). Voor werkzaamheden die een beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een omgevingsvergunning voor een archeologische rijksmonumentenactiviteit vereist.

De aanleg van het tracé betreft een bodemingreep, waarbij naar verwachting verstoring van de bodem in het plangebied zal optreden. Het voornemen is om de bodem niet verder te verstoren dan noodzakelijk voor de geplande werkzaamheden. Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is om vast te stellen of en waar binnen het plangebied bodemverstoringen aanwezig zijn, en wat de dimensies zijn van deze verstoringen. Zodoende ontstaat een beeld of en welke ruimte binnen het beschermde monument bestaat om de beoogde leidingen aan te leggen.

Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat kasteel Linschoten in de 12^e eeuw werd gebouwd in het grensgebied tussen het bisdom Utrecht en het graafschap Holland [REDACTED], 2005). In en rond Linschoten zijn meerdere kastelen bekend, al zijn slechts geringe resten van deze kastelen bewaard gebleven. De overblijfselen van kasteel Linschoten zijn relatief goed, in situ behouden en van archeologisch belang. Het plangebied ligt op een terrein met een zeer hoge archeologische waarde, zoals aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK-terrein 922). De resten van het kasteel zijn in situ ondergronds aanwezig. Hoewel de exacte indeling en het moment van afbraak onbekend zijn, wordt aangenomen dat het kasteel een ronde of veelhoekige plattegrond had en in de 15^e eeuw is gesloopt (bron: www.kasteleninutrecht.eu).

Tussen 1993 en 1999 zijn drie archeologische onderzoeken uitgevoerd op het terrein van kasteel Linschoten. Slechts een beperkt deel van het kasteel is opgegraven. Een boor- en weerstandsmeting in 1993 toonde muurresten in een ronde structuur en een gebouw tegen de buitenmuur aan (zie bijlage 6). In 1994 en 1999 voerde de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) opgravingen uit ten westen en zuidwesten van het plangebied. Daarbij werden resten van een muur, gracht, steunberen en heiwerk aangetroffen. In het westen tot 80 cm onder maaiveld en in het zuidwesten tot 1,50 cm onder maaiveld. Een benadering van de ligging van de gracht en de walmuur is opgenomen als bijlage 8 in dit rapport. De precieze indeling van het kasteel in het plangebied is echter niet bekend.

De bodemverstoringen binnen het plangebied zijn geïnventariseerd en weergegeven op een verstoringskaart, die is opgenomen als bijlage 7 bij dit rapport. De volgende verstoringen zijn in het plangebied aanwezig. In het plangebied is een leidingtracé aanwezig, dat aansluit op de bebouwing aan de Vaartkade Noordzijde 23. Ter hoogte van dit tracé is de bodem tot circa 70 cm -Mv vergraven door de aanleg ervan. In het verleden was een koelcel of schuur in het plangebied aanwezig, die inmiddels is gesloopt. De verstoringsdiepte gerelateerd aan deze bebouwing is niet bekend. Aan de zuidoostzijde van het plangebied kruisen diverse kabels en leidingen, waaronder een waterleiding, de grens van het plangebied. Deze infrastructuur loopt deels parallel aan het bestaande en geplande tracé. Op overige locaties binnen het plangebied zijn eveneens verstoringen vermoed, maar de diepte en ligging hiervan konden niet met zekerheid worden vastgesteld.

Advies

Binnen het plangebied is het voornemen om een tracé aan te leggen ten behoeve van kabels en leidingen. Aangezien het gebied een archeologische rijksmonument betreft is het van belang om bodemverstoringen zoveel mogelijk te beperken. Bij de aanleg van het nieuwe leidingtracé kan grotendeels gebruik maken van bestaande bodemverstoringen, die zijn ontstaan bij de aanleg van het bestaande leidingtracé. Het advies luidt dan ook om de geplande werkzaamheden binnen dit bestaande tracé uit te voeren, om verdere bodemverstoring te voorkomen.

Op de verstoringskaart (bijlage 7) is ten zuidwesten van Vaartkade Noordzijde 23 een zone aangeduid waar reeds sprake is van bodemverstoring, gerelateerd aan het bestaande tracé en de voormalige bebouwing (in rood en oranje weergegeven). Vanuit deze verstoorde zone kan indien mogelijk de aanleg van het nieuwe tracé de ligging van het bestaande tracé volgen. Indien de geplande bodemingrepen binnen de ligging van het bestaande tracé en tot een diepte tot 70 cm -Mv kunnen plaatsvinden is het risico om de archeologische waarden aan te tasten beperkt en zijn op basis van dit onderzoek geen verdere maatregelen nodig. Indien dit niet mogelijk is dan wordt vervolgonderzoek ter hoogte van het te realiseren leidingtracé geadviseerd.

Dit onderzoek kan het beste plaatsvinden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P), variant Archeologische Begeleiding. Bij deze begeleiding van de graafwerkzaamheden worden eventuele archeologische resten binnen het leidingtracé gedocumenteerd en indien nodig veiliggesteld. Voor een dergelijk onderzoek is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk. Deze moet op voorhand door de bevoegde overheid de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), worden goedgekeurd.

Indien onverhoopt archeologische vondsten worden aangetroffen, geldt een wettelijke meldingsplicht op grond van de Erfgoedwet 2016, artikelen 5.10 en 5.11. Deze vondsten dienen te worden gemeld bij de bevoegde overheid de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE),

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van de resultaten van dit rapport en het advies zal de bevoegde overheid, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), een besluit nemen over de verdere omgang met de aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied.

Inhoud

1. Aanleiding	1
2. Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek	2
3. Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied	3
4. Planvorming en consequenties toekomstig gebruik	5
5. Beleidskader	6
6. Beschrijving bekende waarden	7
7. Inventarisatie bodemverstoringen terrein	11
8. Conclusie en Advies	23
9. Geraadpleegde bronnen	25
 Bijlage 1: Archeologische periode-indeling voor Nederland	 27
Bijlage 2: Voorlopige plantekening	28
Bijlage 3: Archeologische beleidskaart van de gemeente Montfoort	29
Bijlage 4: Hoogtekaart	31
Bijlage 5: Archeologische informatie	33
Bijlage 6: Weerstandplaatkaart	34
Bijlage 7a: Verstoringenkaart	35
Bijlage 7b: Verstoringenkaart (luchtfoto)	36

1. Aanleiding

In opdracht van [REDACTED] heeft Transect b.v.¹ in maart en april 2025 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Vaartkade Noordzijde 21 en 23 in Linschoten (gemeente Montfoort). Aanleiding voor het onderzoek is het voornemen om een gas- en waterleiding en elektrakabel aan te leggen in verband met de splitsing van de nutsvoorzieningen in het plangebied. Het plangebied valt binnen zijn geheel binnen dit terrein. Voor werkzaamheden die een beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een meervoudige omgevingsvergunning voor een archeologische rijksmonumentenactiviteit nodig. De gemeente verleent deze vergunning, waarbij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap advies- en instemmingsrecht heeft. Het advies en de instemming wordt namens de Minister verleend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Voor de vergunning is een archeologisch vooronderzoek nodig.

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij de RCE en de SIKB.

2. Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek

Het plangebied maakt deel uit van een wettelijk beschermd terrein van zeer hoge archeologische waarde. Het doel van het archeologische bureauonderzoek (BO) is om te bepalen wat de impact van de beoogde bodemingrepen op de vastgestelde waarde en eventueel aanwezige archeologische resten is, en welke delen van het plangebied al zijn aangetast. Bij een wettelijk beschermd terrein is behoud in situ het uitgangspunt.

Het resultaat van het bureauonderzoek is een rapport met een conclusie omtrent het risico dat eventuele aanwezige archeologische resten of sporen in het plangebied worden verstoord als gevolg van de voorgenomen bodemingrepen. Aan de hand hiervan wordt een advies voor eventuele vervolgstappen geformuleerd. De bevoegde overheid, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) zal op basis van dit rapport een besluit nemen in het kader van de omgevingsvergunning archeologie. Het rapport bevat – waar mogelijk – informatie over de (verwachte) aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden. In dit specifieke geval richt de informatievoorziening zich op AMK-terrein 922 (zie bijlage 5).

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform protocol 4002 van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.2 (KNA 4.2). In deze kaders is onder andere het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis3) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geraadpleegd, waarin de Archeologische MonumentenKaart (AMK) is opgenomen en aanvullende informatie wat betreft eerdere opgravingen is opgevraagd. Ook de gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidskaart is geraadpleegd (bijlage 3). Aanvullende (cultuur)historische informatie is verkregen uit diverse historische kaarten. Deze informatie is aangevuld met relevante informatie uit de geraadpleegde literatuur en databestanden. Bouwtekeningen van de bestaande bebouwing en aanvullende informatie zijn bij Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard opgevraagd. Bij de gemeente Montfoort is aanvraag gedaan naar bouwtekeningen en (standaard) maten en ontgravingsdiepte van leidingen en kabels in de gemeente. Ook is informatie omtrent de (diepte)ligging opgevraagd middels de KLIC-leveringen (bron: mijn.kadaster.nl). Een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen is opgenomen in hoofdstuk 9.

3. Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied

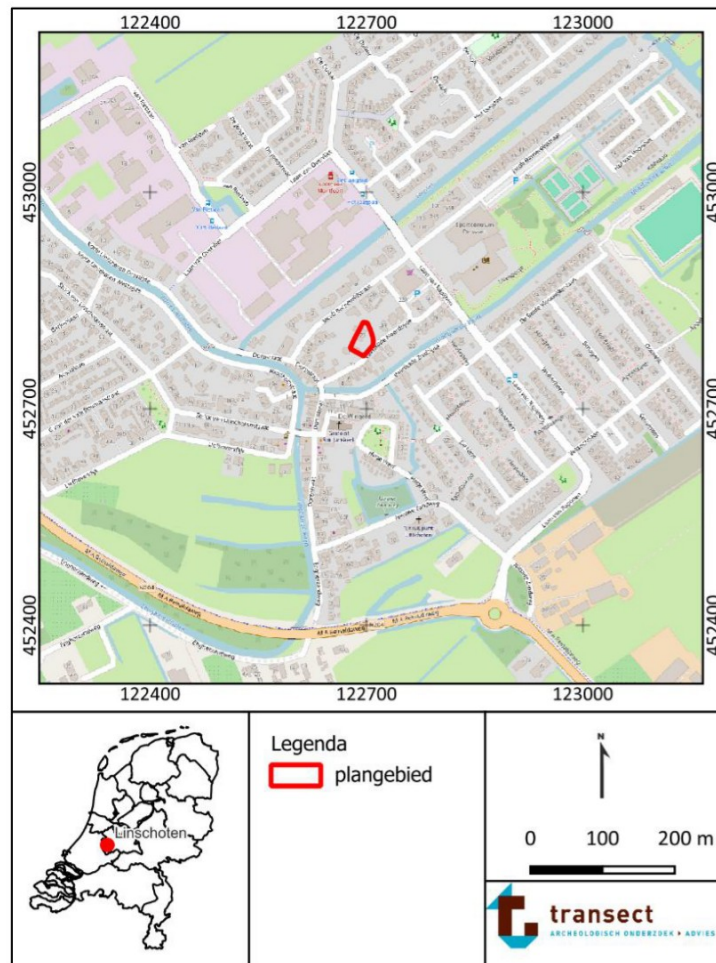
Gemeente	Montfoort
Plaats	Linschoten
Toponiem	Vaartkade Noordzijde 23
Kaartblad	31G
Centrumcoördinaat	122.694 / 452.795

Het onderzoeksgebied valt in dit archeologisch bureauonderzoek samen met het plangebied. Het plangebied is gelegen op een terrein met een zeer hoge archeologische waarde, zoals aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK-terrein 922; zie bijlage 5). De archeologische waarde van het terrein is daarmee reeds vastgesteld. Aangezien de geplande bodemingrepen uitsluitend binnen het plangebied zullen plaatsvinden, wordt het opstellen van een aanvullende archeologische verwachting voor de omgeving niet noodzakelijk geacht.

Het plangebied bevindt zich aan de Vaartkade Noordzijde 21 en 23 in Linschoten, binnen de gemeente Montfoort. De ligging in de omgeving is weergegeven in figuur 1. Kadastraal omvat het plangebied de percelen LST00, sectie B, nummers 3331 en 3332 (bron: kadastralekaart.com).

Aan de zuidoostzijde wordt het plangebied begrensd door de Vaartkade Noordzijde. De zuidwestelijke begrenzing loopt parallel aan de zuidwestzijde van de bestaande woning op Vaartkade Noordzijde 21, binnen het betreffende perceel. Aan de noordwestzijde volgt de begrenzing de oriëntatie van de woning op Vaartkade Noordzijde 23. Verder wordt het plangebied omsloten door de bijbehorende tuinen van de woningen op nummer 21 en 23.

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 900 m² en omvat een tracé met een lengte van ongeveer 30 meter.



Figuur 1: Ligging van het plangebied (met rode lijnen aangegeven, bron: www.pdok.nl).

4. Planvorming en consequenties toekomstig gebruik

Kader	Aanvraag omgevingsvergunning (rijksmonumentactiviteit)
Oppervlakte plangebied	900 m ²
Planvorming	Aanleg kabels en leidingen
Omvang verstoringen	Circa 30 m tracé
Bodemverstorende werkzaamheden	Graafwerkzaamheden
Diepte verstoring	Onbekend (aanleg kabels en leidingen)

Binnen het plangebied bestaat het voornemen om een huissplitsing te realiseren. In dat kader zal een tracé van circa 30 meter worden aangelegd ten behoeve van de benodigde kabels en leidingen voor de nutsvoorzieningen. Het betreft aansluitingen voor gas, elektriciteit en water, ter ontsluiting van de gesplitste woningen.

De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats op een locatie waar sprake is van een behoudenswaardig archeologisch rijksmonument. Dit terrein is tevens opgenomen op de Archeologische Monumentenkaart als gebied met een zeer hoge archeologische waarde (AMK-terrein 922). Voor werkzaamheden die een beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een omgevingsvergunning voor een archeologische rijksmonumentenactiviteit vereist. De aanleg van het tracé betreft een bodemingreep, waarbij naar verwachting verstoring van de bodem in het plangebied zal optreden. Het voornemen is om de bodem niet verder te verstoren dan noodzakelijk voor de geplande werkzaamheden.

In het plangebied, aan de zuidwestzijde van Vaartkade Noordzijde 23, is naar verwachting een bestaand tracé aanwezig waarin reeds leidingen voor water en riolering zijn aangebracht (zie bijlage 7). In het verleden hebben op deze locatie bodemingrepen plaatsgevonden, waarbij een tracé op een, tot op heden onbekende, locatie in het plangebied is aangelegd. Het vaststellen van de exacte dimensies van deze eerdere verstoringen kan helpen om nieuwe verstoring te voorkomen. Hierdoor kan een beeld gegeven worden welke ruimte bestaat om de beoogde leidingen aan te leggen. Indien mogelijk zal het nieuwe tracé in bestaande verstoringen worden aangelegd, om verdere verstoring van eventuele archeologische resten te voorkomen. De verstoringdiepte van het te realiseren tracé is nog niet vastgesteld.

Er worden geen effecten op het grondwaterpeil voorzien.

5. Beleidskader

Onderzoekskader	Aanvraag Monumentenvergunning
Beleidskader	Bestemmingsplan <i>kern Linschoten</i>
Onderzoeksgrens	Alle ingrepen

In 1992 heeft Nederland het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend; ook wel het Verdrag van Malta of Valletta genoemd, naar het eiland en de plaats waar het is ondertekend. Het Verdrag is in 1998 geratificeerd en op 1 september 2007 via de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd. De Wamz is een wijzigingswet en omvat een wijziging van de Monumentenwet 1988, de Wet Milieubeheer, de Ontgrondingenwet en de Woningwet, op grond waarvan overheden onder andere bij bodemingrepen verplicht rekening moeten houden met het behoud van archeologische waarden. Sinds juli 2016 is het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed geregeld door Erfgoedwet, die de Monumentenwet 1988 vervangt. Het deel van het erfgoedbeheer dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving is sinds 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. Hierin is bepaald dat gemeentes rekening moeten houden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed bij het vaststellen van het omgevingsplan. Hieronder vallen dus ook bekende en/of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten. Dit is vastgesteld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) artikel 5.130, lid 1. In het belang van de archeologische monumentenzorg kan een gemeente vanuit het Omgevingsplan lokale regels stellen door monumenten (concreet) in de bodem te beschermen of ze juist vakkundig op te laten graven (lid 3, 4 en 5). Ook kunnen ze vanuit het Omgevingsplan eisen stellen aan het onderzoek, waaronder het onderzoeksthema en de onderzoeksvorm. Gemeentes hebben tot eind 2031 om tot een Omgevingsplan op te stellen. Tot die tijd geldt een Tijdelijk Omgevingsplan.

Het plangebied valt geheel binnen archeologisch rijksmonument burcht Linschoten (monumentnummer 45623) Op dit terrein zijn ondergronds de resten van de burcht Linschoten aanwezig. Voor werkzaamheden die een beschermd archeologisch rijksmonument wijzigen of verstoren, is een omgevingsvergunning voor een archeologische rijksmonumentenactiviteit nodig. In de meeste gevallen verleent de gemeente deze vergunning waarbij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap advies- en instemmingsrecht heeft. Het advies en de instemming wordt namens de Minister verleend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het uitgangspunt hierbij is dat bouw- en inrichtingswerkzaamheden het monument niet aantasten (behoud in situ).

Het terrein is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) aangewezen als archeologisch rijksmonument en heeft daarmee een beschermde status gekregen. Wie op een dergelijk terrein wil bouwen, dient eerst een omgevingsvergunning archeologie aan te vragen bij de RCE. Deze instantie behandelt namelijk de vergunningsaanvragen voor bodemingrepen op archeologische rijksmonumenten en verleent – onderbouwd – vergunningen voor alle voorgenomen ingrepen op dit waardevolle terrein, inclusief archeologisch onderzoek. De RCE kan een vergunning echter ook weigeren wanneer de archeologische waarden van het terrein door de ingreep worden aangetast. Archeologisch onderzoek op een dergelijk terrein draagt bij aan de noodzakelijke onderbouwing voor het verkrijgen van een monumentenvergunning. In dit kader is er sprake van een archeologische onderzoeksplicht.

6. Beschrijving bekende waarden

Wettelijk beschermd monument	Ja
AMK terrein	Ja, AMK-terrein 922 (terrein van zeer hoge waarde)
Zichtbaar monument	Nee

Ontstaanscontext kasteel Linschoten

Volgens [redacted] et al. (1995) zijn er sporen gevonden van vroege 12^e eeuwse bewoning van de locatie van het kasteel. Er zijn tufstenen grafkisten gevonden, die mogelijk van de vroege familie [redacted] waren. Wanneer Kasteel Linschoten gebouwd werd is onduidelijk, maar in 1270 werd het bewoond door ridder [redacted] (bron: www.kasteleninutrecht.nu). In deze periode vond er in de regio intensieve kasteelbouw plaats, aangezien Linschoten en omgeving in het Sticht Utrecht fungeerde als grensgebied tussen het bisdom Utrecht en het graafschap Holland. In opdracht van de bisschop werden hier kastelen en verdedigingswerken gebouwd. Deze burchten werden strategisch geplaatst en dienden niet alleen ter verdediging, maar ook als uitdrukking van bestuurlijke macht en territoriale controle [redacted], 2005).

Binnen de provincie waren ten tijde van het onderzoek 113 kasteelplaatsen bekend, waarvan circa twee vijfde (39 totaal) ook de status van rijksmonument had. Dit duidt op een relatief hoge concentratie van kastelen in deze regio [redacted], 2005). In Linschoten zijn naast kasteel Linschoten drie andere kastelen bekend:

- Kasteel Wulverhorst (gelegen tussen Woerden en Linschoten, uit 1271)
- Kasteel Huis te Nesse (gelegen ten zuiden van Linschoten, uit 1337)
- Kasteel Heulenstijn (gelegen tussen Woerden en Linschoten, uit 1320–1326)

Van de drie kastelen is slechts beperkt informatie bekend. In de omgeving bevindt zich ook Huis te Linschoten, een buitenplaats uit de 17^e eeuw. Deze locatie is echter niet direct gerelateerd aan het Laatmiddeleeuwse kasteel Linschoten (bron: linschoten.nu).

Van de grensburchten in de omgeving zijn slechts enkele restanten bewaard gebleven. In de directe omgeving van Linschoten zijn alleen de toegangspoort en de oostvleugel van de voorburch van kasteel Montfoort overgebleven. De aanwezigheid van substantiële resten of reconstrueerbare structuren maakt de overblijfselen van kasteel Linschoten archeologisch waardevol.

De bouw van laatmiddeleeuwse kastelen was sterk afhankelijk van de landschappelijke situatie, waarbij reliëf en waterhuishouding een bepalende rol speelden. De kastelen in de omgeving lagen vaak aan rivieren. De etymologie van 'Linschoten' biedt inzicht in de oorspronkelijke ligging: 'schoten' verwijst naar een bebost, hoger gelegen stuk land dat in moerassig terrein uitsteekt; 'Linde' verwijst naar de gelijknamige rivier (bron: kasteleninutrecht.eu).

Beschrijving rijksmonument Linschoten

In de huidige situatie liggen de resten van kasteel Linschoten ongeveer 30 meter ten oosten van de rivier de Linschoten en 10 meter ten noorden van de Montfoortse Vaart. Het terrein is sterk versnipperd door aanwezige bebouwing en betreft het ondergrondse resten, die niet aan het maaiveld zichtbaar zijn (AMK-Catalogus, 2019). Het kasteel wordt ook omschreven als een 12^e/13^e -eeuwse burcht of versterkt huis [redacted], 2005). In de 15^e eeuw was het kasteel reeds afgebroken (bron: www.kasteleninutrecht.eu; [redacted], 2005). Vermoedelijk betrof het een veelhoekig tot (deels) rond kasteel met een ronde gracht. De exacte indeling van de burcht en het moment van definitieve afbraak

zijn onbekend. De omvang van het versterkte huis is echter deels te herleiden uit de afwijkende percelering ter hoogte van het AMK-terrein. Daarnaast is (een deel van) de in 1970 gedempte gracht nog herkenbaar als een lager gelegen gebied in het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; zie bijlage 4; AMK-Catalogus, 2019).

In het verleden is archeologisch onderzoek op het terrein uitgevoerd. Het grootste deel van de burcht is echter niet opgegraven en nog in situ bewaard gebleven (AMK-Catalogus, 2019; cultureelerfgoed.nl; cchin.nl). De resultaten van het uitgevoerde onderzoek en de daarbij gedane bevindingen worden hieronder beschreven.

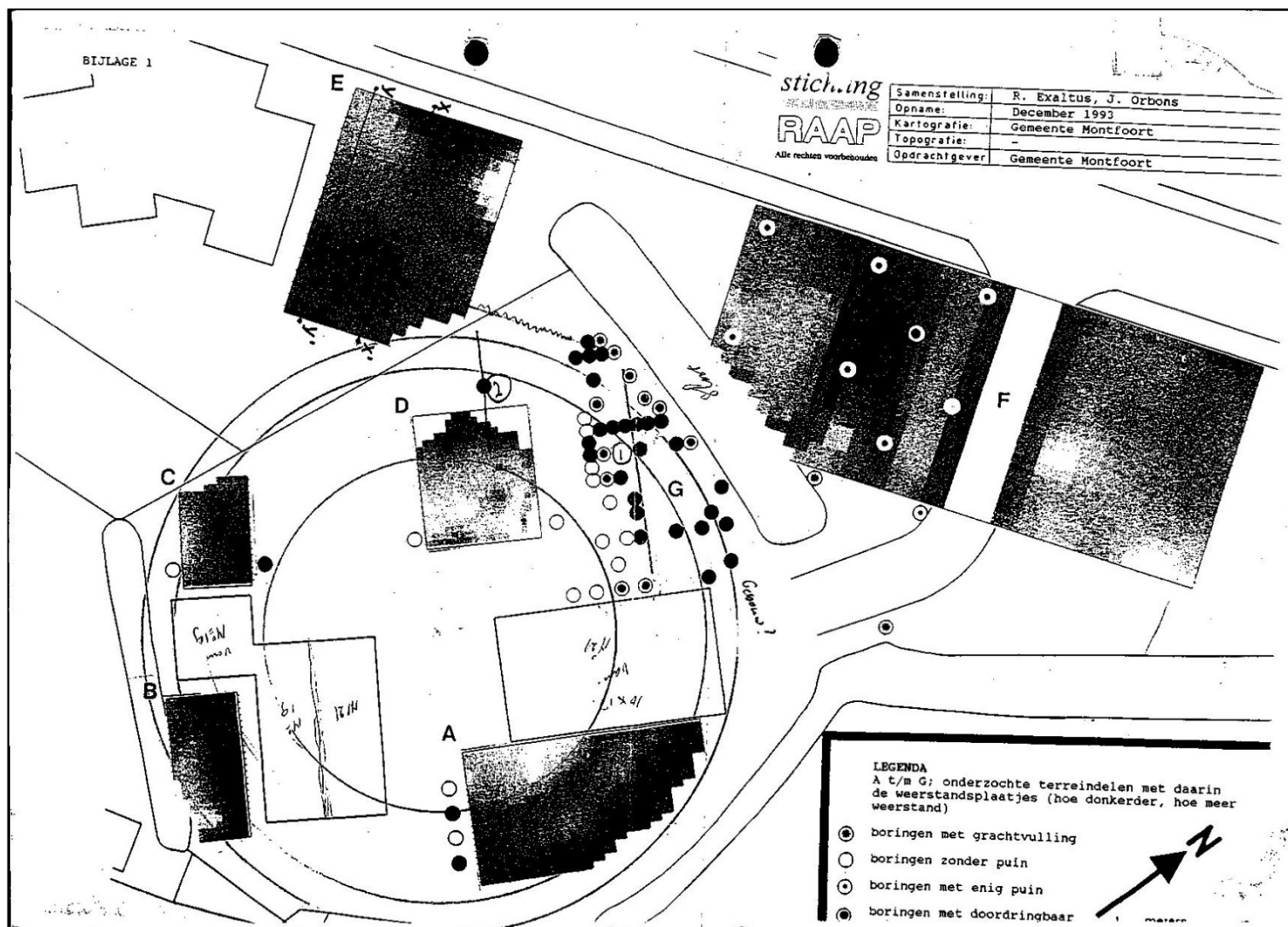
Archeologisch onderzoek

In 1993 heeft RAAP een boor- en weerstandsmetingonderzoek uitgevoerd (■■■■■ en ■■■■■, 1993). Op basis van dit onderzoek zijn langs de buitenrand van het terrein, dat binnen de voormalige grachten is gelegen, muurresten aangetroffen die samen een min of meer ronde structuur vormen. Aan de noordwestzijde van het plangebied van dit bureauonderzoek zijn boringen uitgevoerd waarvan de resultaten wijzen op de aanwezigheid van een gebouw dat tegen de buitenmuur heeft gestaan (zie figuur 2 en bijlage 6).

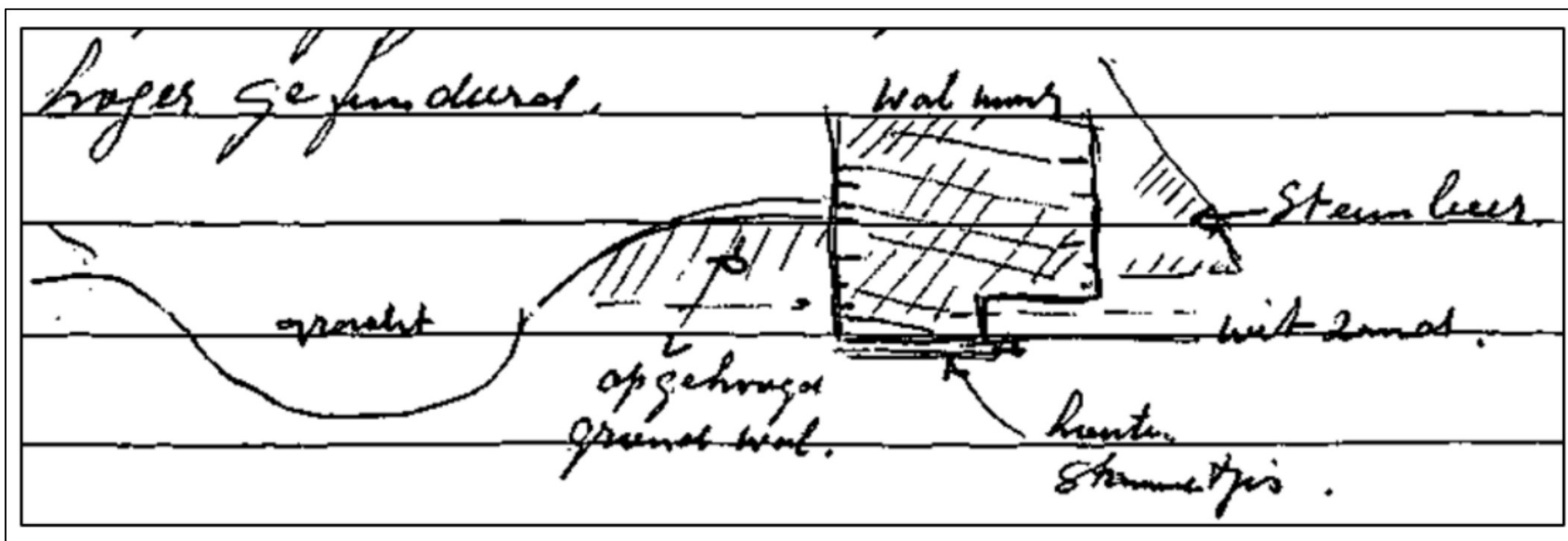
In 1994 heeft de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) een opgraving uitgevoerd op het terrein. De locatie van deze opgraving is weergegeven op de verstoringskaart (bijlage 7). Daarbij is een vlak van 6 bij 7 meter ontgraven tot een onbekende diepte onder maaiveld (–Mv), waarbij het oostelijk deel dieper is uitgegraven. Onder een circa 30 cm dikke laag bovengrond, rijk aan puin, zijn resten van de muur en gracht van de burcht aangetroffen. Het gaat om onderdelen zoals steunberen, de walmuur, een ondersteunende grondwal en de gracht. Deze resten zijn aangetroffen tussen 30 en 80 cm –Mv (dagrapport ROB, Linschoten, 1994; ■■■■■ *et al.*, 1995; zie figuur 6).

Tijdens een tweede opgraving door de ROB in 1999 is een vlak van circa 8 bij 9 meter tot een diepte van 1,20 meter –Mv onderzocht. De locatie van deze opgraving is eveneens weergegeven op de verstoringskaart (bijlage 7). In het oostelijk deel van deze opgravingsput is nog 30 cm dieper gegraven, waarbij ingeslagen palen werden aangetroffen. Deze palen vormden een ‘rechtgebogen baan’ van circa 1,4 meter breed en waren aangebracht in een verdiepte sleuf. Ze waren aan de bovenkant glad gezaagd en zijn geïnterpreteerd als het heiwerk van een verdwenen muur. De palen zijn tot 1,50 meter onder de bovenkant uitgegraven, maar hun totale lengte is niet vastgesteld.

Op basis van de beschikbare gegevens is in Bijlage 8 weergegeven waar de bekende archeologische elementen zich binnen het plangebied bevinden. Deze weergave betreft een benadering, aangezien de exacte locaties van de elementen niet eenduidig vastgesteld konden worden op basis van de geraadpleegde rapporten. Daarnaast kan de aanwezigheid van archeologische elementen buiten de op de kaart weergegeven walmuur en gracht niet worden uitgesloten.



Figuur 2: Weerstandplaatjes onderzochte terreindelen, uit Verslag van het archeologisch onderzoek naar het kasteel (oud-) Linschoten, RAAP, 1993.



Figuur 3: Toelichtende tekening dagrapport ROB Linschoten 1994.

7. Inventarisatie bodemverstoringen terrein

Om een concreet beeld van de bodemverstoringen in het gebied weer te geven is een inventarisatie van de verstoringen gemaakt dat hier besproken wordt en weergegeven in bijlage 7.

Bestaand tracé

In het plangebied zijn bestaande leidingen en kabels in een tracé aanwezig dat in rood en oranje is weergegeven op de verstoringskaart (bijlage 7). Het als rood gemarkeerde deel van het tracé is op basis van de aangeleverde foto's aanwezig, het oranje deel is afgeleid op basis van aangeleverde beschrijving van de loop van het tracé en de knik die zichtbaar is in de leiding (zie figuur 2). Op basis van de foto's heeft het tracé een diepteligging van circa 70 cm -Mv (zie figuren 15-17). Het bestaande tracé loopt parallel aan een waterleiding, die langs de woning aan de Vaartkade Noordzijde 21 loopt. De precieze diepteligging van deze waterleiding is niet te achterhalen op basis van de gegevens van de beheerder (zie figuur 12; bron: ████████ V.).

Archeologische onderzoeken en bouwtekeningen

Tijdens de in het vorige hoofdstuk beschreven onderzoeken, uitgevoerd door het ROB, is de bodem verstoord ter hoogte van de graafvlakken die op de verstoringskaart zijn weergegeven in roze en groen (bijlage 7). Deze graafvlakken bevinden zich beide buiten het plangebied. Op de situatiekaart van het ROB is tevens een gebouw zichtbaar dat in de huidige situatie niet meer aanwezig is (zie figuur 13). De ligging van dit gebouw is in geel aangeduid op de verstoringskaart (zie figuur 7).

Dit gebouw (aangegeven in geel) komt niet voor op de bouwtekeningen die zijn opgevraagd in het bouwarchief van het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard en de gemeente Montfoort (bron: rhcrijnstreek.nl; montfoort.nl). Het is echter wél zichtbaar op de bouwtekeningen met betrekking tot de huidige bebouwing ter hoogte van Vaartkade Noordzijde 23 (zie figuur 14, rechtsonder in de situatieschets). In deze tekeningen wordt het aangeduid als een te slopen schuur/koelcel. De exacte ontgravingdiepte en aanvullende bouwkundige gegevens van deze schuur zijn echter niet bekend.

Historisch kaartmateriaal

Ter indicatie van mogelijke verstoringen binnen het plangebied is historisch kaartmateriaal geraadpleegd. Uit het Kadastrale Minuutplan (1811–1832) blijkt dat het plangebied volgens de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels (OAT) destijds in gebruik was als boomgaard (zie figuur 4). Op topografische kaarten uit 1880, 1900 en 1925 is aan de noordzijde van het plangebied een sloot weergegeven. Op deze kaarten is het plangebied ten oosten van de boomgaard afgebeeld (zie figuren 5 t/m 7), dit betreft een cartografische verschuiving, aangezien het plangebied zich in werkelijkheid ten westen daarvan bevindt. Vanaf 1955 is er bebouwing zichtbaar op de topografische kaart (figuur 8). Volgens de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) stamt het gebouw uit 1917 (bron: bagviewer.kadaster.nl). Het huidige gebouw stamt op basis van het kaartmateriaal waarschijnlijk uit de periode tussen 1955 en 1975 (zie figuren 8 en 9). De bebouwing op het adres van Vaartkade Noordzijde 23 stamt op basis van de bouwtekening uit 1992 (figuur 14). Op basis van deze gegevens is er geen aanzienlijke verstoring bekend in het plangebied.

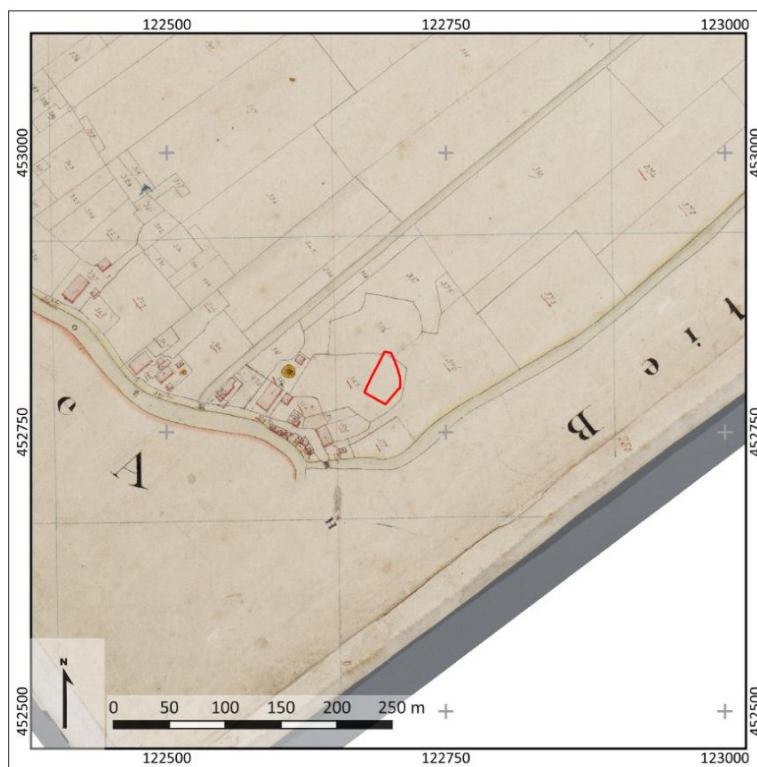
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Het plangebied heeft een diepteligging van circa 0,8 tot -1,4 meter ten opzichte van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Zoals eerder benoemd, is ten noorden en noordoosten van het plangebied de in 1970 gedempte gracht nog altijd zichtbaar in het AHN als een scherp afstekende, lager gelegen strook. Deze strook komt qua ligging overeen met de voormalige gracht rondom het kasteel (zie bijlage 4). De gedempte gracht overlapt echter niet met het plangebied en is niet opgenomen in de verstoringskaart (zie bijlage 7).

Verdere bodemverstoring

Ter hoogte van het plangebied zijn in het Dinoloket geen boringen beschikbaar die een indicatie geven van mogelijke bodemverstoringen (bron: dinoloket.nl). Ook op de kaart van het Bodemloket zijn geen onderzoeken of verstoringen weergegeven (bron: bodemloket.nl).

Er zijn daarnaast geen verdere bodemverstoringen bekend binnen het plangebied.



Figuur 4: Het plangebied (rood omlijnd) op het Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).



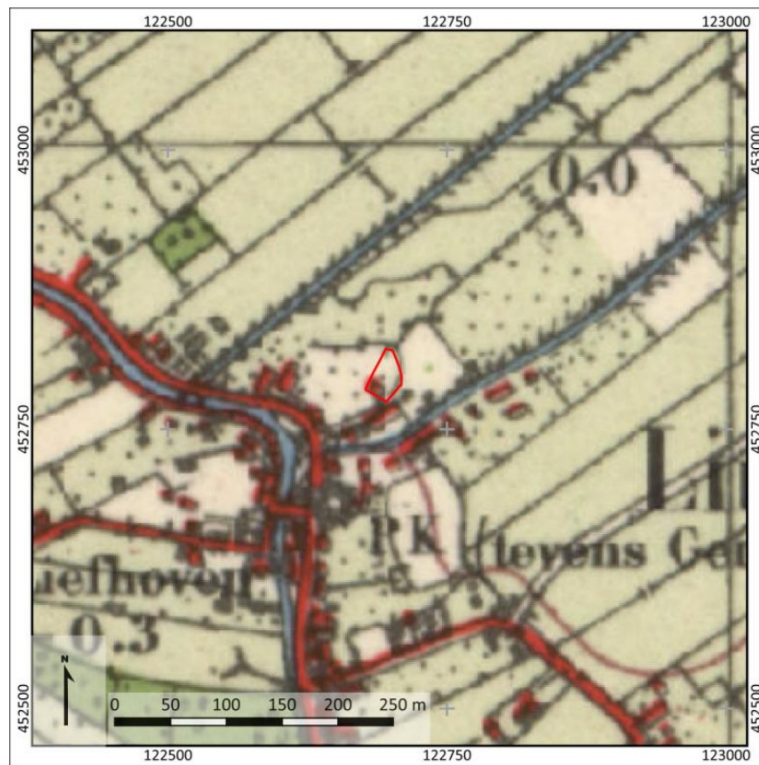
Figuur 5: Uitsnede van een topografische kaart uit 1880 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



Figuur 6: Uitsnede van een topografische kaart uit 1900 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



Figuur 7: Uitsnede van een topografische kaart uit 1925 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



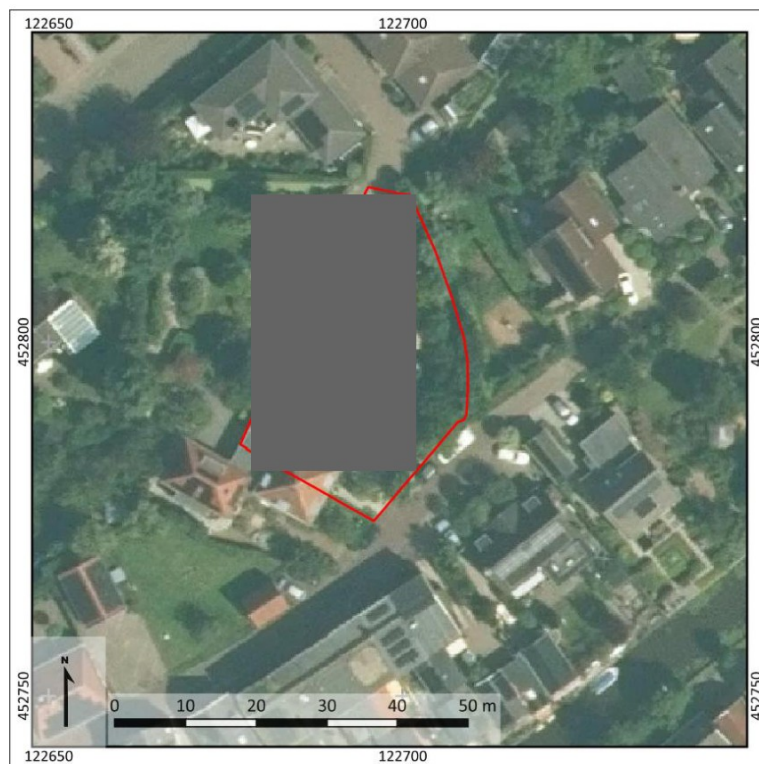
Figuur 8: Uitsnede van een topografische kaart uit 1955 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



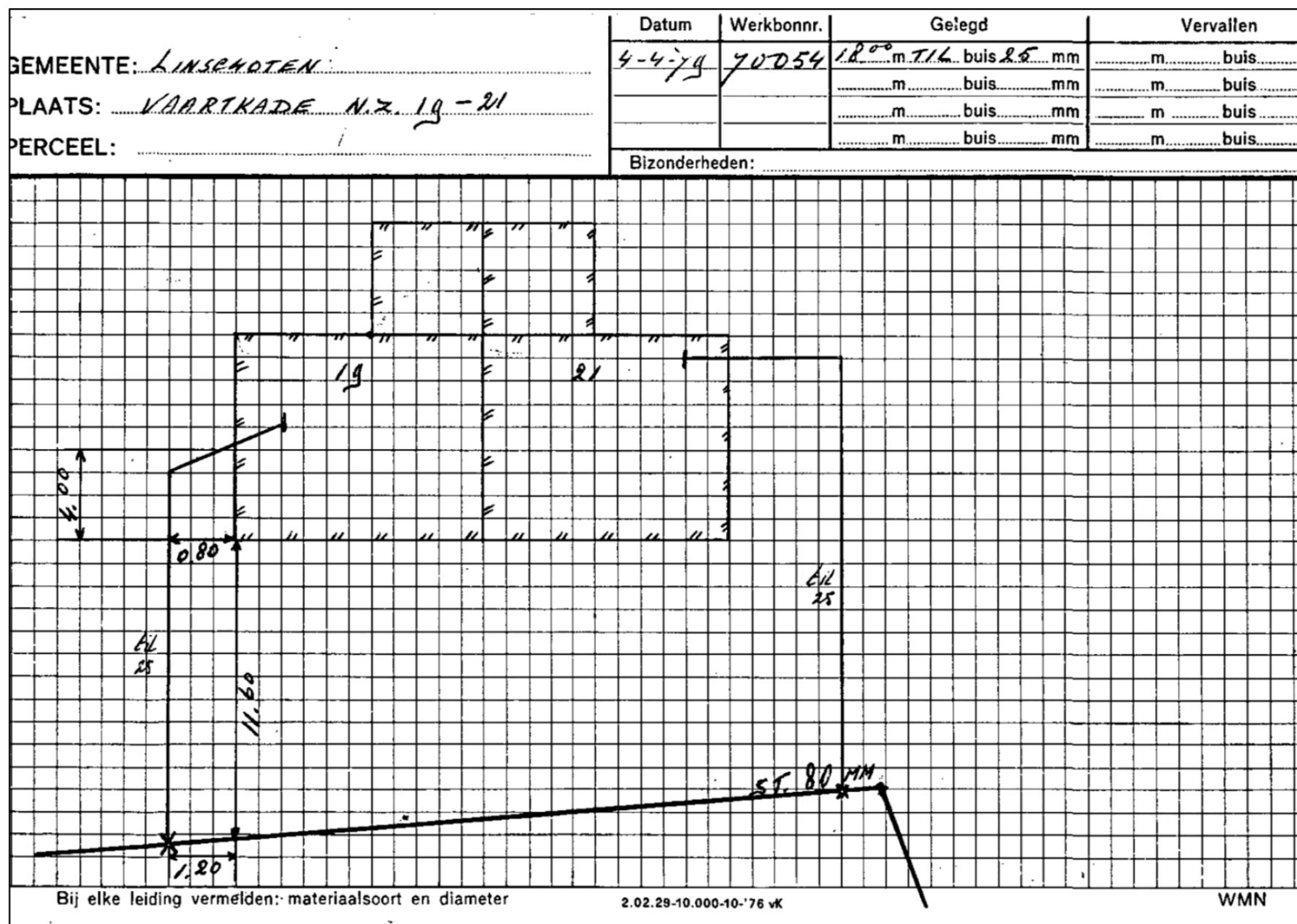
Figuur 9: Uitsnede van een topografische kaart uit 1975 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



Figuur 10: Uitsnede van een topografische kaart uit 1995 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.



Figuur 11: Uitsnede van een luchtfoto uit 2019. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven (bron: www.pdok.nl).



Figuur 12: Ligging Waterleiding Vaartkade Noordzijde 21 (bron: [redacted] V.)



Figuur 15: Foto bestaand tracé water en gas (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever).



Figuur 16: Foto bestaand tracé in relatie tot Vaartkade Noordzijde 23 (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever).



Figuur 17: Foto bestaand tracé nadat het gesloten is (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever)

8. Conclusie en Advies

Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat kasteel Linschoten in de 12^e eeuw werd gebouwd in het grensgebied tussen het bisdom Utrecht en het graafschap Holland. In en rond Linschoten zijn meerdere kastelen bekend, al zijn slechts geringe resten van deze kastelen bewaard gebleven. De overblijfselen van kasteel Linschoten zijn relatief goed, in situ behouden en van archeologisch belang. Het plangebied ligt op een terrein met een zeer hoge archeologische waarde, zoals aangegeven op de Archeologische Monumentenkaart (AMK-terrein 922). De resten van het kasteel zijn in situ ondergronds aanwezig. Hoewel de exacte indeling en het moment van afbraak onbekend zijn, wordt aangenomen dat het kasteel een ronde of veelhoekige plattegrond had en in de 14^e eeuw is gesloopt.

Tussen 1993 en 1999 zijn drie archeologische onderzoeken uitgevoerd op het terrein van kasteel Linschoten. Slechts een beperkt deel van het kasteel is opgegraven. Een boor- en weerstandsmeting in 1993 toonde muurresten in een ronde structuur en een gebouw tegen de buitenmuur aan (zie bijlage 6). In 1994 en 1999 voerde de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) opgravingen uit ten westen en zuidwesten van het plangebied. Daarbij werden resten van een muur, gracht, steunberen en heiwerk aangetroffen. In het westen tot 80 cm onder maaiveld en in het zuidwesten tot 1,50 cm onder maaiveld. Een benadering van de ligging van de gracht en de walmuur is opgenomen als bijlage 8 in dit rapport. De precieze indeling van het kasteel in het plangebied is echter niet bekend.

De bodemverstoringen binnen het plangebied zijn geïnterpreteerd en weergegeven op een verstoringskaart, die is opgenomen als bijlage 7 bij dit rapport. De volgende verstoringen zijn in het plangebied aanwezig. In het plangebied is een leidingtracé aanwezig, dat aansluit op de bebouwing aan de Vaartkade Noordzijde 23. Ter hoogte van dit tracé is de bodem tot circa 70 cm -Mv vergraven door de aanleg ervan. In het verleden was een koelcel of schuur in het plangebied aanwezig, die inmiddels is gesloopt. De verstoringsdiepte gerelateerd aan deze bebouwing is niet bekend. Aan de zuidoostzijde van het plangebied kruisen diverse kabels en leidingen, waaronder een waterleiding, de grens van het plangebied. Deze infrastructuur loopt deels parallel aan het bestaande en geplande tracé. Op overige locaties binnen het plangebied zijn eveneens verstoringen vermoed, maar de diepte en ligging hiervan konden niet met zekerheid worden vastgesteld.

Advies

Binnen het plangebied is het voornemen om een tracé aan te leggen ten behoeve van kabels en leidingen. Aangezien het gebied een archeologische rijksmonument betreft is het van belang om bodemverstoringen zoveel mogelijk te beperken. Bij de aanleg van het nieuwe leidingtracé kan grotendeels gebruik worden gemaakt van bestaande bodemverstoringen, die zijn ontstaan bij de aanleg van het bestaande leidingtracé. Het advies luidt dan ook om de geplande werkzaamheden binnen dit bestaande tracé uit te voeren, om verdere bodemverstoring te voorkomen.

Op de verstoringskaart (bijlage 7) is ten zuidwesten van Vaartkade Noordzijde 23 een zone aangeduid waar reeds sprake is van bodemverstoring, gerelateerd aan het bestaande tracé en de voormalige bebouwing (in rood en oranje weergegeven). Vanuit deze verstoorde zone kan indien mogelijk de aanleg van het nieuwe tracé de ligging van het bestaande tracé volgen. Indien de geplande bodemingrepen binnen de ligging van het bestaande tracé en tot een diepte tot 70 cm -Mv kunnen plaatsvinden is het risico om de archeologische waarden aan te tasten beperkt en zijn op basis van dit onderzoek geen verdere maatregelen nodig. Indien dit niet mogelijk is dan wordt vervolgonderzoek ter hoogte van het te realiseren leidingtracé geadviseerd.

Dit onderzoek kan het beste plaatsvinden in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P), variant Archeologische Begeleiding. Bij deze begeleiding van de graafwerkzaamheden worden eventuele archeologische resten binnen het leidingtracé gedocumenteerd en indien nodig veiliggesteld. Voor een dergelijk onderzoek is een Programma van Eisen (PvE) noodzakelijk. Deze moet op voorhand door de bevoegde overheid de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), worden goedgekeurd.

Indien onverhoopt archeologische vondsten worden aangetroffen, geldt een wettelijke meldingsplicht op grond van de Erfgoedwet 2016, artikelen 5.10 en 5.11. Deze vondsten dienen te worden gemeld bij de bevoegde overheid de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE),

Bovenstaande vormt een advies. Op basis van de resultaten van dit rapport en het advies zal de bevoegde overheid, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), een besluit nemen over de verdere omgang met de aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied.

9. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden:

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem III (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2016.
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.archis.cultureelerfgoed.nl
- www.kadastralekaart.com
- www.archieven.nl
- www.pdok.nl
- www.ahn.nl
- Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (Stiboka)
- Geomorfologische kaart van Nederland
- www.bodemloket.nl
- www.bagviewer.kadaster.nl
- www.kadaster.nl
- www.dinoloket.nl
- www.bhic.nl
- www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.wur.nl
- www.ikme.nl
- www.tracesofwar.com
- www.euroradar.nl
- www.omgevingswet.overheid.nl
- www.cultureelerfgoed.nl
- www.kasteleninutrecht.eu
- www.linschoten.nu

Lijst met afbeeldingen

Figuur 1: Ligging van het plangebied (met rode lijnen aangegeven, bron: www.pdok.nl).	4
Figuur 2: Weerstandplaatjes onderzochte terreindelen, uit Verslag van het archeologisch onderzoek naar het kasteel (oud-) Linschoten, RAAP, 1993.	9
Figuur 3: Toelichtende tekening dagrapport ROB Linschoten 1994.	10
Figuur 4: Het plangebied (rood omlijnd) op het Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).	13
Figuur 5: Uitsnede van een topografische kaart uit 1880 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.	13
Figuur 6: Uitsnede van een topografische kaart uit 1900 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.	14
Figuur 7: Uitsnede van een topografische kaart uit 1925 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.	14
Figuur 8: Uitsnede van een topografische kaart uit 1955 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.	15
Figuur 9: Uitsnede van een topografische kaart uit 1975 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.	15

Figuur 10: Uitsnede van een topografische kaart uit 1995 (bron: www.topotijdreis.nl). Het plangebied is met rode lijnen weergegeven.....	16
Figuur 11: Uitsnede van een luchtfoto uit 2019. Het plangebied is met rode lijnen weergegeven (bron: www.pdok.nl).....	16
Figuur 12: Ligging Waterleiding Vaartkade Noordzijde 21 (bron: [REDACTED] V.).....	17
Figuur 13: Locatie opgraving ROB 1999 (bron: ROB, 1999).	18
Figuur 14: Schetsplan bouw bedrijfsruimte Vaartkade Noordzijde 23 (bron: gemeente Montfoort)	19
Figuur 15: Foto bestaand tracé water en gas (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever).	20
Figuur 16: Foto bestaand tracé in relatie tot Vaartkade Noordzijde 23 (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever).	21
Figuur 17: Foto bestaand tracé nadat het gesloten is (foto's zijn genomen naar aanleiding van een rioolverstopping die in het verleden heeft plaatsgevonden; bron opdrachtgever)	22

Literatuur

[REDACTED], R, 2005. Tastbare Tijd: cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht. Provincie Utrecht.

[REDACTED], R., [REDACTED], 1993. Verslag van het archeologisch onderzoek naar het kasteel (oud-) Linschoten.

[REDACTED], B., [REDACTED], [REDACTED], 1995. Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht.

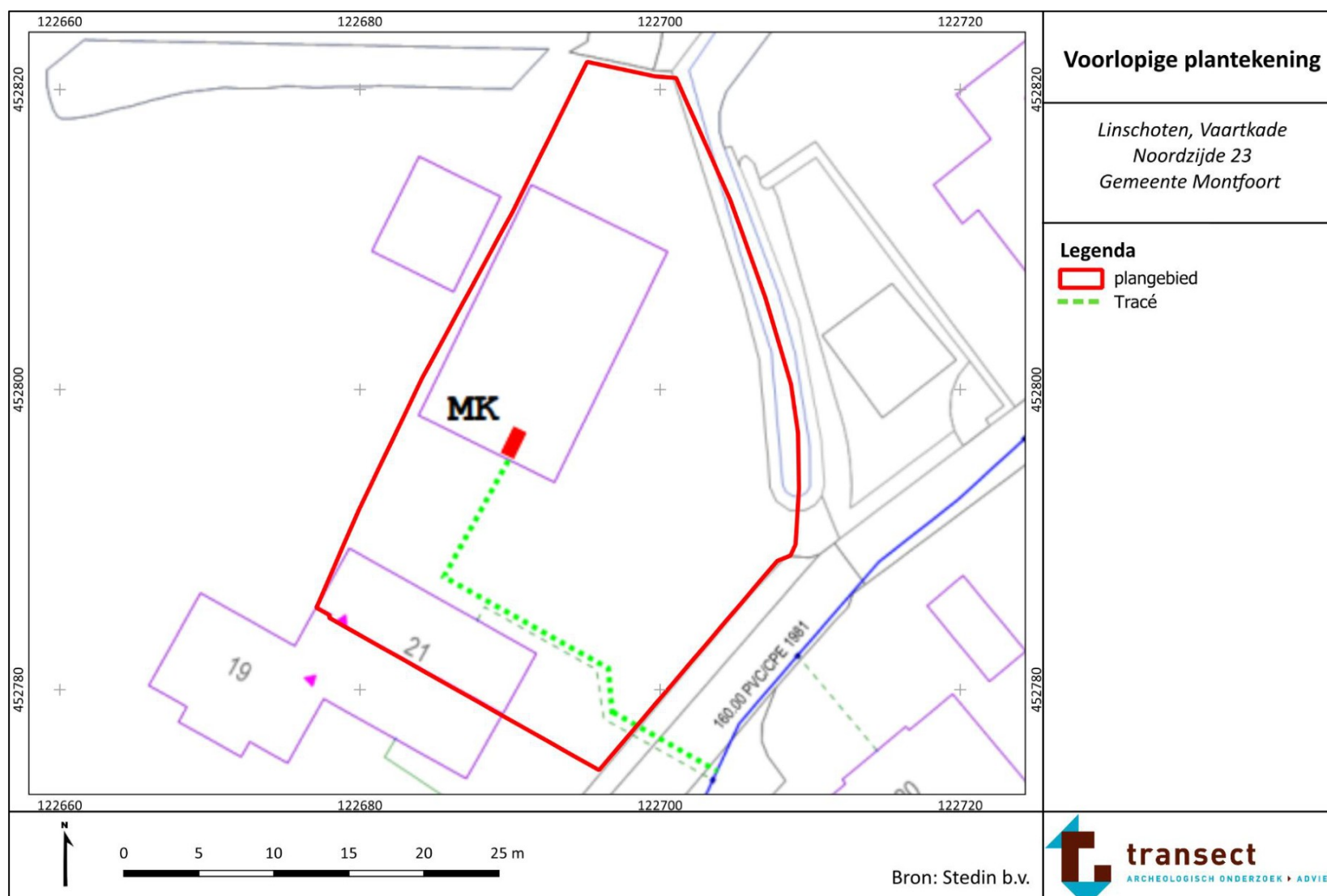
Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), 1994. Dagrappport opgraving Linschoten 1994.

Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), 1999. Dagrappport opgraving Linschoten 1999.

Bijlage 1: Archeologische periode-indeling voor Nederland











Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	5300 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

Bijlage 2: Voorlopige plantekening

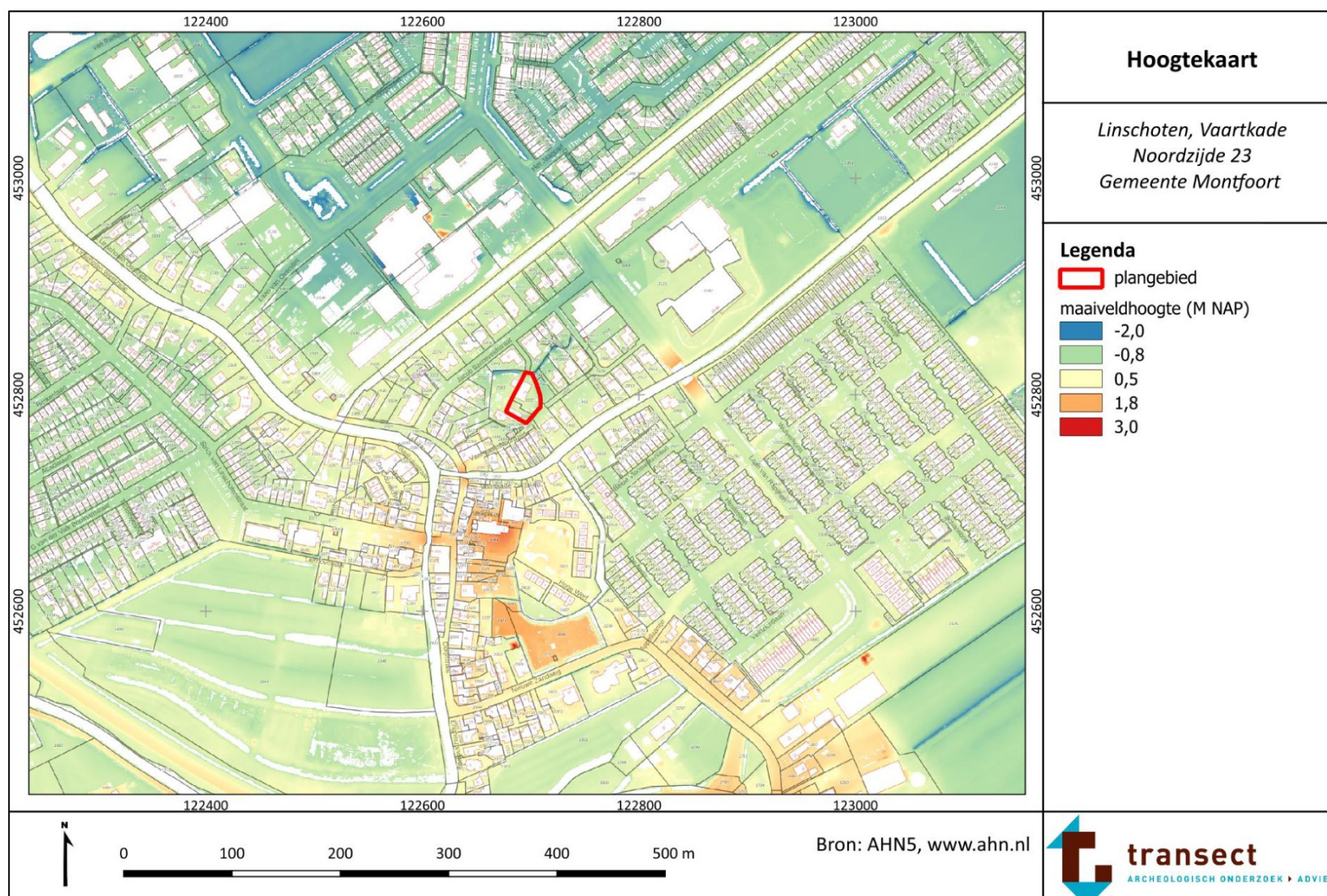


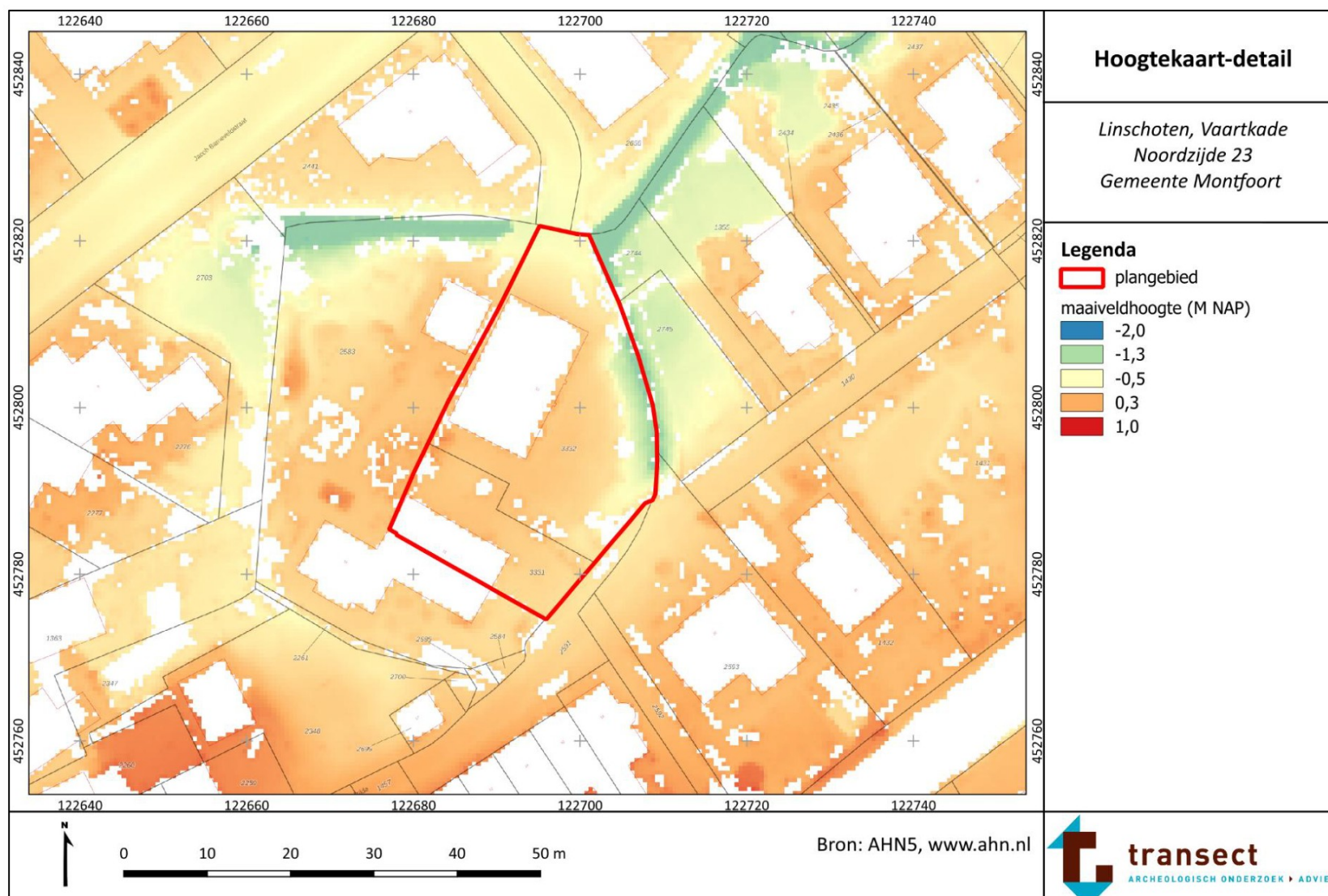
Bijlage 3: Archeologische beleidskaart van de gemeente Montfoort



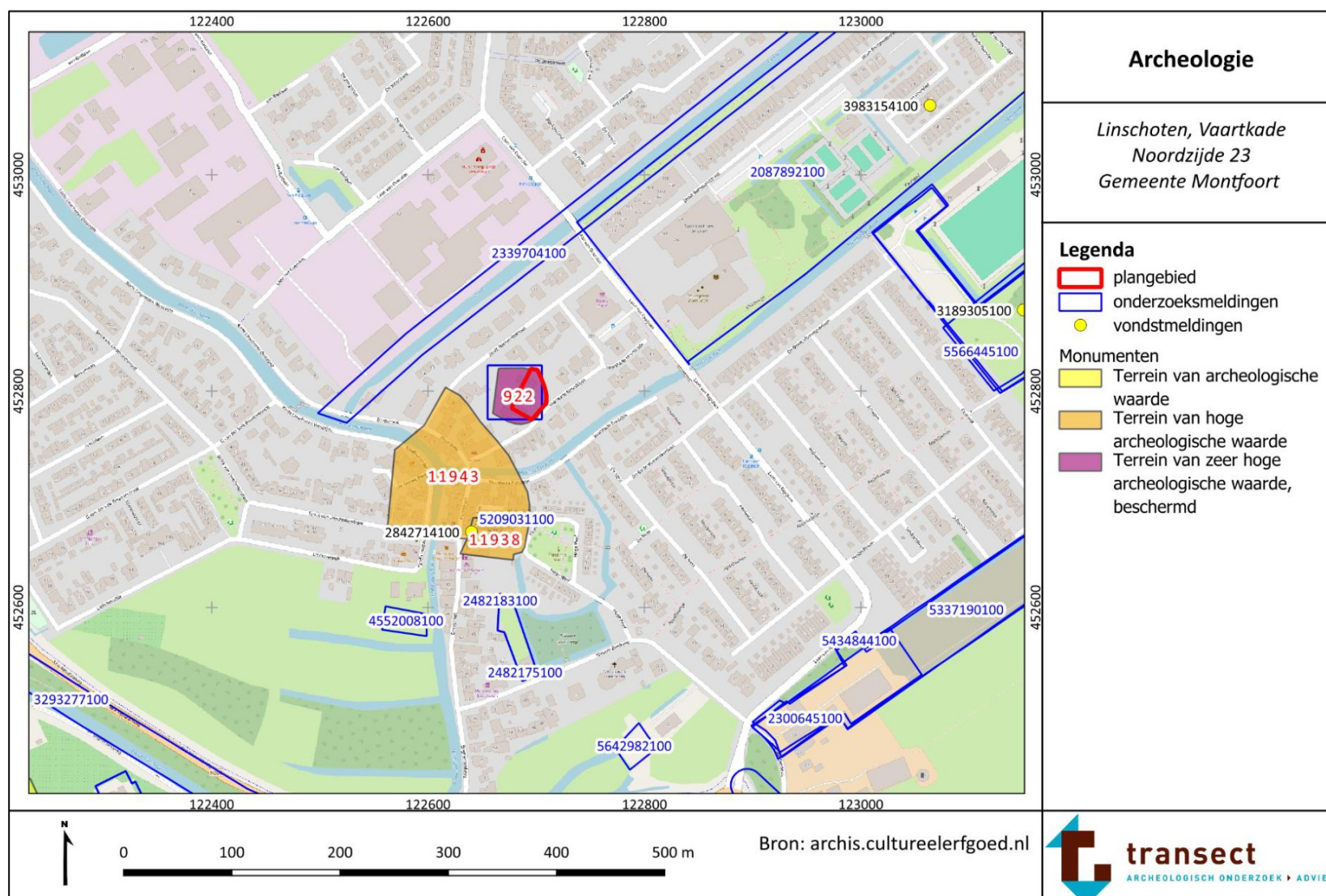
<p>LEGENDA</p> <p><i>Beleidscategorieën:</i></p> <p> categorie 1</p> <p> categorie 2</p> <p> categorie 3</p> <p> categorie 4</p> <p> categorie 5</p> <p> categorie 6</p> <p> geen</p> <p><i>Overig</i></p> <p> water</p> <p> gemeentegrens</p>	Beleid
	<p>Linschoten, Vaartkade Noordzijde 23 Gemeente Montfoort</p>
<p>Bron: Vestigia</p> <p> transect ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES</p>	

Bijlage 4: Hoogtekaart

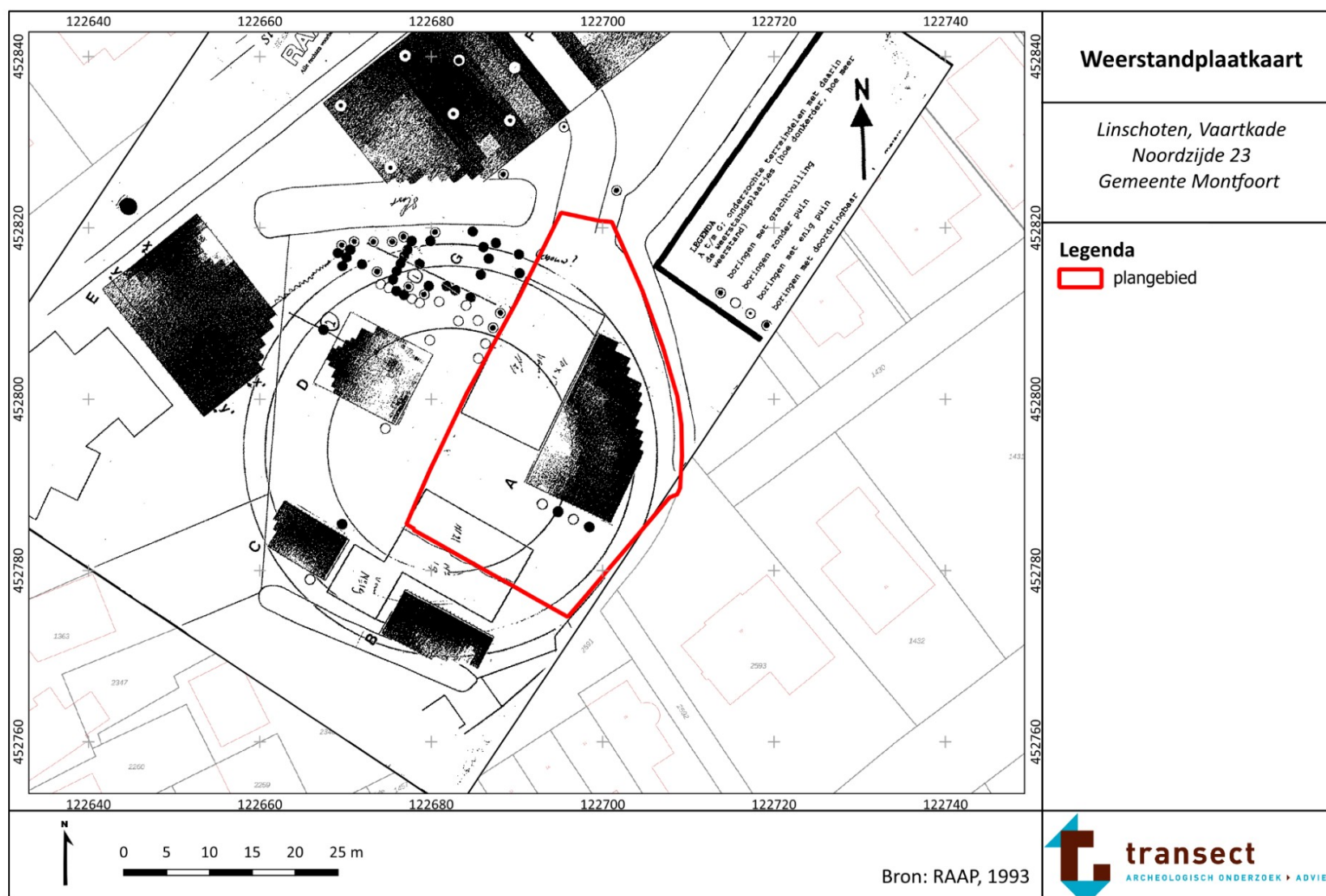




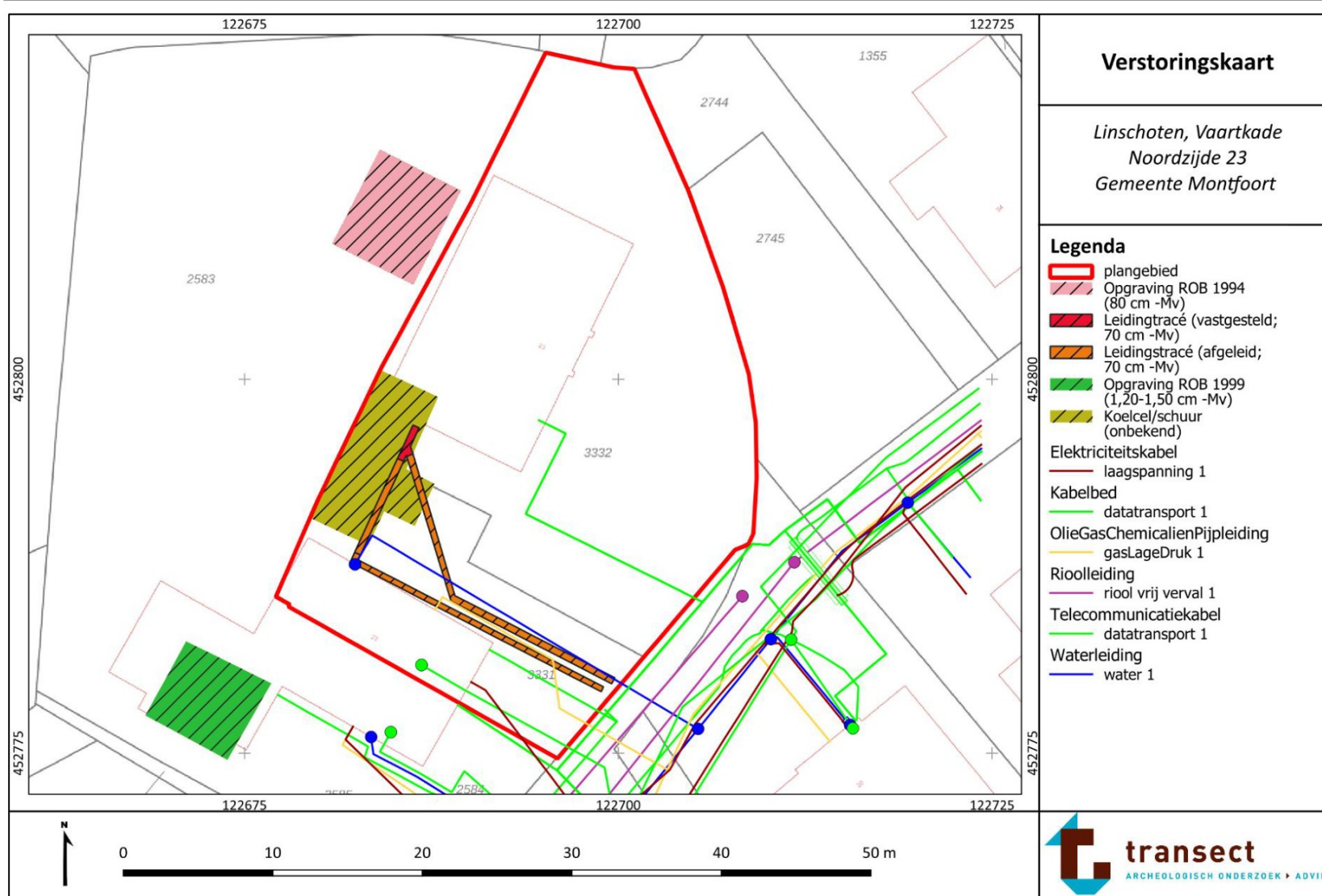
Bijlage 5: Archeologische informatie



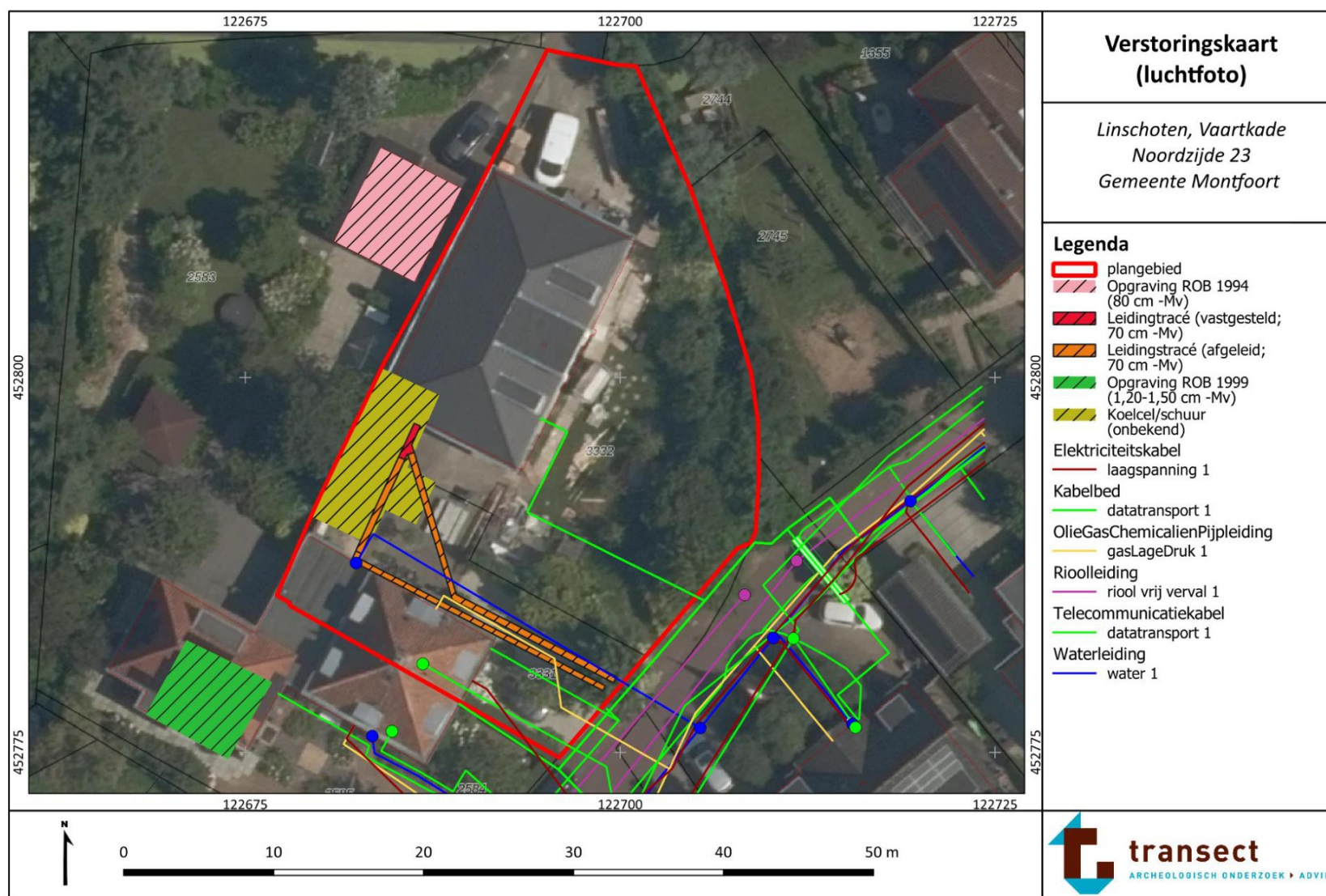
Bijlage 6: Weerstandplaatkaart



Bijlage 7a: Verstoringenkaart



Bijlage 7b: Verstoringenkaart (luchtfoto)



Bijlage 8: Archeologische elementen en Verstoringenkaart

